

Dobbelt så mange stråtage !

Tekst og foto:
Jørgen Kaarup, Straatagets Kontor

Tækkemændens branche-kontor har netop holdt 5 års fødselsdag, og kontorets ene ansatte ser her både frem og tilbage på indsatsen

Foto: Allerede i 1960'erne påbød lokalplaner, at der skal være stråtag på sommerhuse ved den jyske vestkyst af hensyn til landskabet. Her er det ved Blåvand.

Straatagets Kontor er de danske tækkemænds markedsførings- og udviklingskontor, som nu har eksisteret i 5 år.

Målet med kontorets arbejde er at få stråtagets sat på landkortet som et konkurrencedygtigt og grønt tag, der med fordel kan anvendes i nutidens nybyggeri.

Mange betragter stråtaget som et brandfarligt, dyrt tag, som er et levn fra fortiden. I virkeligheden forholder tingene sig omvendt: Det moderne stråtag brænder ikke oftere end andre tage, er kun marginalt dyrere end tegl og er til gengæld det mest klimavenlige og fleksible tag, der findes.

De organiserede danske tækkemænd er nu samlet i Tækkelaug, som ejer kontoret. Omkring 1/3 af alle tækkevirksomheder er organiseret i Tækkelaug, som i kraft af medlemskab af Dansk Byggeri står for uddannelsen og for branchevejledningen, som er normgivende for veludført tækkearbejde.

Det er Tækkelaug, der har sat målet for kontoret: At fordoble antallet af tækkede kvadratmeter inden for en periode på 10 år. Vi er nu halvvejs i perioden, og der er stadig håb for, at det vil lykkes at få flere bygherrer, både private og offentlige, til at vælge stråtaget, når der skal bygges nyt.

Foto: I Holland er stråtaget for alvor slået igennem. Solceller er her fint integreret i nyt byggeri med strå på taget.

Holland har vist vejen

Holland har vist vejen. Her er det i dén grad lykkedes at relancere stråtaget i nybyggerier af enhver art. Det er omkring 10 år siden, at kollegerne i Holland kunne fortælle, at de nu tækkede dobbelt så mange kvadratmeter årligt. Hvis ikke hollænderne havde vist vejen, ville det være let at tvivle på, om målet om at tække dobbelt så meget i Danmark er realistisk...

Foto: Et blandt tusindvis af eksempler på stråtækket nybyggeri i Holland. Den lodrette facadetækning er blandt grundene til, at hollænderne har fordoblet antallet af tækkede kvadratmetre. De første eksempler på lodret tækning er nu også udført i Danmark.

Foto: Ingen tvivl om, at lodret tækning tiltaler i hvert fald hollandske arkitekter. Foreløbig er der 5 nybyggerier i Danmark med facadetækning.

Foto: Indgangspartiet til de Efteling, en hollandsk forlystelsespark, er blevet symbolet på moderne arkitektur med stråtag. De tækkede "tårne" har kobber på spidserne. Flere og flere bruger kobber til rygning af stråtaget, fordi toppen af taget så holder lige så længe som resten, nemlig 50 år for et veludført stråtag.

Foto: Kommuncenteret i Midden-Delfland kommune, i den lille by Schipluiden, en times kørsel fra Amsterdam er et smukt eksempel på kreativ arkitektur med strå på siderne og grønt tag med sedum-planter på det flade tag foroven. Det blev dette projekt, der vandt over 34 andre, fordi kommunen lagde stor vægt på bæredygtighed og klimavenlighed i byggeriet.

Budgettet blev holdt, og med en kvadratmeterpris på 10.556 kroner pr. etagemeter (i 2012) er byggeriet endog økonomisk konkurrencedygtigt. Der er knap 6.000 etagemeter og 1.250 kvadratmeter tækket areal.

.Arbejdet på Stråtagets kontor har helt fra starten haft fokus på at dokumentere to områder:

1) Stråtagets miljøfordele

2) Brandsikringens effektivitet, - for dermed af få nedsat de restriktive afstandskrav, der gælder for stråtækkede bygninger.

Miljøfordelene ved stråtaget er i de forløbne 5 år dokumenteret på flere områder. En miljøvurdering, foretaget af Teknologisk Institut, konkluderer, at stråtaget er det mest klimavenlige af alle.

Et fire-årigt projekt om dyrkning af elefantgræs til tækning (tækkemiscanthus) i samarbejde med bl.a. SEGES (Landbrugets Videnscenter) og støttet af Miljøstyrelsen har dokumenteret, at tækkemiscanthus er fremragende til at beskytte grundvand. Årsagen er, at dette materiale til tækning kan dyrkes uden brug af sprøjtegifte og med minimal tilførsel af gødning.

Fotos: Høst af tagrør på Randers Fjord, som er et af Danmarks største høstområder. Stråtaget er det mest klimavenlige tag af alle, og det skyldes først og fremmest, at stråene under vækst forvandler CO₂ til ilt, dvs. bruger CO₂ og afgiver ilt. En miljøvurdering, foretaget af Teknologisk Institut, konkluderer, at stråtaget er mere klimavenligt end tegtag, selv når tagrørene importeres fra Kina..... Tagrør under vækst i Randers Fjord. Tagrør er et flerårigt topgræs, hvis rodnet tilbageholder miljøfremmede stoffer. Derfor kan planten også bruges i rodzoneanlæg.

Fotos Adam Mørk:

Vadehavscenteret er blevet et ikon for moderne, dansk arkitektur med vægt på bæredygtighed. Det er tegnet og projekteret af Dorte Mandrup Arkitekter, som vandt byggeriet i konkurrence med 40 andre arkitektfirmaer. Byggherren, Esbjerg kommune, lagde afgørende vægt på brug af miljø- og klimavenlige materialer samt på, at det nye formidlingscenter skal falde naturligt ind i det flade landskab ved Vadehavet i Vester Vedsted, vest for Ribe.

Vadehavscenteret har vundet tre priser:

- Verdens bedste tækning, tildelt af tækkemændenes internationale organisation, ITS
- Årets Byggeri 2017, tildelt af byggebranchen, repræsentanter fra branchens væsentligste aktører.
- Den danske Lyspris fik centret i januar 2018, tildelt af Dansk Center for Lys.

Foto nedenfor er fra tækkemændenes årlige DM i rørkast på "bindedagen", en faglig dag, som i 2016 gik til Vadehavscenteret, der på det tidspunkt endnu var under opførelse og tækning.

Fotos: Den tækkede stovle har måtter af ålegræs, lagt på tagpap. Et 12m høj Udkigstårn for oven og "frokoststue" for neden. (Spejdernes landslejr ved Sønderborg 2017)

Miljødeklaration

Stråtaget har fået en miljøvaredeklaration, udarbejdet af Teknologisk Institut (en såkaldt EPD, Environmental Product Declaration). Denne kan bruges til at analysere og sammenligne miljøbelastninger ved anvendelse af forskellige typer tag. Vi er i branchen ikke i tvivl om, at stråtaget vil være det miljømæssigt foretrukne, efter en sådan sammenligning.

I 2018 færdiggøres endnu et projekt, støttet af Realdania, som kommer til at dokumentere stråtagets evne til at isolere, både mod kulde og mod varme.

Alle projekter er udført i samarbejde med Straatagets Kontor og har opnået støtte fra private fonde og fra Miljøstyrelsen. Disse penge har været med til at finansiere kontorets indsats på det faglige område, idet tækkebranchen kun finansierer omkring halvdelen af kontorets hidtidige årsbudget.

Medfinansieringen fra tækkebranchen går til markedsføring og til udgivelse af bladet Tæk, som sendes til alle tækkemænd i Danmark og Sverige samt til en række arkitekt- og byggefirmaer samt til uddannelses- og andre institutioner.

Foto: Det åndbare Hus ved Ringsted. Der er foretaget målinger af fugt og afdampning i huset. De har aldrig vist mere end 13 procent fugt i stråtaget, som dermed på ingen måde er i fare ved høj fugtighed inde fra huset, selvom huset ikke har dampspærre. Inden længe flytter en familie ind i huset. Målingerne vil vise, hvad deres fordampning medfører. Alt tyder på, at huset evner at borttransportere fugten uden at skade byggematerialerne.

Byggeri i forstæder

I juli 2016 skete den største landvinding for stråtaget i mange årtier: Bygningsstyrelsen sagde ja til, at der kan bygges med 5 meter til skel, hvis stråtaget er brandsikret efter en af de to godkendte metoder. Det er en halvering af den hidtil krævede afstand. Hermed åbnes mulighed for, at der kan bruges stråtag i f.eks. nye parcel- og villa-kvarterer i de større byers forstæder, for det er jo der, de fleste nye boliger bygges.

Derfor vil indsatsen i 2018 være fokuseret på at få et eller flere boligbyggerier med et antal stråtakte ejendomme op at stå i de store byers oplande. Det kunne være alt fra rækkehuse, almene boliger, klynge- eller andelsbyggerier og "parcelhuse" eller villaer.

En helt ny analyse fra den københavnske arkitektskole viser, at der skal bygges med ler, halm og træ, hvis målet "Ingen affald i 2050", også skal gælde for byggebranchen. Dette mål blev fremlagt for regeringen af et såkaldt advisory board af eksterne rådgivere, og deres oplæg er nu analyseret af et forskerhold fra Kunstakademiets Arkitektskole. 99 procent af et stråtag består af naturmaterialer, der kan komposteres eller genanvendes, så det må være indlysende, at stråtaget finder en plads i fremtidens bæredygtige byggeri.

Fotos: Tækkemand Caspar Hall fra Valløby på Stevns har totalrenoveret og bygget til derhjemme. Det er der kommet en meget spændende og flot bungalow med fladt tag ud af. Om grundidéen med renoveringen siger Casper: Lad det meste stå, lav det lyst og lækkert, lav en tilbygning med strå. Halvæggen er blevet det gennemgående. For mig vigtigt at vise, at stråtag ikke behøver være det altdominerende.

Læs mere:
www.straatagetskontor.dk
www.taekkelaug.dk

LØB'ende Nyheder
Marts 2018

side 15